

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту та адміністрування

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
МЕНЕДЖМЕНТ
підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність

Силабус навчальної дисципліни «МЕНЕДЖМЕНТ» підготовки бакалавра, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», за освітньо-професійною програмою «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Розробник: Буняк Н.М., доцент кафедри менеджменту та адміністрування, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Світлана Бортнік

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри менеджменту та адміністрування
протокол № 3 від 05 жовтня 2021 р.

Завідувач кафедри:

(Черчик Л.М.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	07 «Управління та адміністрування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання <u>2</u>
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр <u>3</u>
		Лекції <u>36</u> год.
		Практичні (семінарські) <u>36</u> год.
		Самостійна робота <u>68</u> год.
Мова навчання	Українська	
Сторінка курсу в MOODLE	http://194.44.187.60/moodle/course/view.php?id=576	

II. Інформація про викладача

Буняк Надія Михайлівна

Науковий ступінь – кандидат економічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри менеджменту та адміністрування

Контактна інформація викладача:

Телефон +380667892806

Електронна пошта: Buniak.Nadiya@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, корпус G ВНУ імені Лесі Українки

Дні занять розміщено на <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Менеджмент» належить до нормативних дисциплін, спрямована на формування фахових компетенцій у сфері управління організацією шляхом освоєння базових принципів, основних категорій, сучасних концепцій, теоретичних положень і практичних методів формування комплексного механізму управління результативністю її діяльності. Акцент робиться на здобуття практичних навиків реалізації функцій менеджменту, обґрунтування управлінських рішень в умовах мінливого зовнішнього середовища.

2. Пререквізити і постреквізити дисципліни

Пререквізити:

- здатність застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами;
- здатність аналізувати і узагальнювати економічні закони в певній системі;
- здатність розуміти механізм дії економічних законів і механізм використанні їх в процесі господарської діяльності;
- здатність приймати оптимальні господарські рішення за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей;
- здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення;
- здатність використовувати інструментарій мікроекономічного аналізу для розв'язання поточних проблем;
- здатність до ефективної внутрішньої та зовнішньої комунікації;
- здатність працювати в команді.

Постреквізити: навчальні дисципліни, які потребують наявності сучасного управлінського

мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, а також розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; уміння аналізувати внутрішнє та зовнішнє середовище, приймати обґрунтовані управлінські рішення.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – формування у майбутніх фахівців у сфері економіки сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, а також розуміння концептуальних основ системного управління організаціями; набуття умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни є теоретична підготовка студентів з питань: сутності основних понять і категорій менеджменту та управління; принципів та функцій менеджменту; системи методів управління; змісту процесів та технології управління; основ планування, здійснення мотивування та контролювання; організації взаємодії та повноважень; прийняття рішень у менеджменті; інформаційного забезпечення процесу управління; керівництва та лідерства, стилів управління; системи управління конфліктами; етики і відповідальності у менеджменті; ефективності управління.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетенції:

ЗК-1. Здатність до фундаментального аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів. Вміння виявляти, аналізувати і структурувати проблеми підприємства і розробляти рішення.

ЗК-2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях: розробка і застосування нових економічних, торговельних, біржових інструментів.

ЗК-3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-5. Здатність використання інформаційних і комунікаційних технологій: використання цих технологій для налагодження внутрішніх і зовнішніх економічних зв'язків.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетенції:

ФК-1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК-2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ФК-3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

ФК-4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК-5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

ФК-6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

ФК-7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності

підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ФК-11. Здатність аналізувати існуючі й передбачати майбутні економічні процеси у виробництві, підприємницькій структурі, торгівлі, біржовій діяльності.

ФК-12. Здатність використовувати знання, уміння й навички в галузі теорії й практики економіки підприємства та підприємницької діяльності.

ФК-14. Здатність виявлення та обґрунтування пріоритетних напрямків організації та ведення власного бізнесу, визначати стратегічну мету підприємства, окреслювати загальну стратегію його діяльності.

ФК-15. Здатність оптимізувати зміст прогнозів і планів склад показників та методів їх обчислення. Здатність проектувати та удосконалювати систему планування і контролю діяльності підприємства.

ФК-16. Здатність раціонально розподіляти повноваження та компетенції у організаційній структурі управління підприємством. Здатність формулювати управлінські рішення, оцінювати і вибирати їх альтернативи. Здатність організовувати й контролювати виконання управлінських рішень.

ФК-17. Здатність аналізувати існуючі і передбачати майбутні економічні процеси в підприємницькій, торговельній та біржовій сфері.

ФК-18. Здатність за допомоги сучасного методичного інструментарію проводити оптимізацію структури капіталу, матеріальних та фінансових потоків підприємства.

ФК-19. Здатність встановлювати, підтримувати та розвивати ділові відносини із суб'єктами зовнішнього середовища. Здатність захищати інтереси підприємства в системі торговельного бізнесу.

ФК-20. Здатність оцінювати ефективність інноваційно-інвестиційних проектів і програм підприємства. Здатність до прийняття інвестиційних рішень щодо вибору напрямів та інструментів інвестування і організації управління інвестиційною програмою та інвестиційним портфелем підприємства.

ФК-21. Здатність розробляти систему управління ризиками інноваційно-інвестиційних проектів та програм підприємства. Здатність проводити реструктуризацію портфеля цінних паперів підприємства.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. Володіти фундаментальними знаннями щодо економічних процесів та закономірностей функціонування та розвитку підприємства, організації торгівлі та біржової діяльності.

ПРН-2. Вміти проводити науково-методологічні дослідження діяльності підприємства, аналіз та оцінку використання його потенціалу в досягненні цілей.

ПРН-4. Вміти приймати управлінські рішення щодо формування інноваційно-інвестиційного портфеля підприємства.

ПРН-5. Вміти проводити комплексний економічний аналіз діяльності підприємства в умовах ризику та невизначеності.

ПРН-6. Вміти розробляти стратегії та плани діяльності підприємства в цілому та його окремих підрозділів. Володіти методологією прогнозування, розробки стратегії та розвитку власної справи у сферах виробництва та надання послуг.

ПРН-7. Уміти розробляти та обґрунтовувати господарські рішення щодо підвищення конкурентоспроможності та ефективності функціонування підприємства.

ПРН-8. Вміти здійснювати контроль за ефективністю використання ресурсів і досягненням поставлених завдань.

ПРН-12. Здатність визначати організаційну та економічну структури підприємства, статус його виробничих підрозділів.

ПРН-15. Здатність визначати оптимальну структуру асортименту для конкретного торговельного підприємства. Здатність розробляти критерії якості товарів та послуг згідно з сучасними вимогами законодавства та досягненнями технічного прогресу.

ПРН-16. Здатність вивчати, аналізувати та оцінювати наявний на ринку асортимент товарів, перелік послуг, виробників та ступінь забезпечення прав споживачів у їх діяльності.

ПРН-18. Здатність розробляти стратегію збутової діяльності підприємства (організації).

ПРН-19. Здатність прогнозувати динаміку змін якості товарів при просуванні товару за допомогою сучасних методів математичного моделювання. Здатність аналізувати та обробляти аналітичні дані для прийняття управлінських рішень щодо проведення біржових операцій.

ПРН-20. Здатність проводити факторний аналіз використання ресурсів. Здатність перевіряти додержання нормативних параметрів продуктивності використання ресурсів і формування собівартості продукції.

5. Структура дисципліни

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бал
Змістовий модуль 1. Загальні засади менеджменту та управління						
Тема 1. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту	12	4	4	4		РС, ФО, Е, ПЗ / 4
Тема 2. Історія розвитку менеджменту	8	2	2	4		ФО, Т, Е / 2,5
Тема 3. Закони, закономірності та принципи менеджменту	10	2	2	5	1	ФО, РС, Т, Е / 2
Тема 4. Методи менеджменту	10	2	2	5	1	ФО, РС, Е, Т / 2,5
Тема 5. Процес управління	9	2	2	4	1	БО, ПЗ, МКР / 2,5
Разом за модулем 1	49	12	12	22	3	13,5
Змістовий модуль 2. Функції менеджменту						
Тема 6. Планування як загальна функція менеджменту	13	4	4	5		ФО, ПЗ, Т, Е / 4
Тема 7. Організування як загальна функція менеджменту	9	2	2	4	1	БО, РС, Т / 2,5
Тема 8. Мотивування як загальна функція менеджменту	9	2	2	5		ФО, РС, Т / 2,5
Тема 9. Контролювання як загальна функція менеджменту	10	2	2	5	1	РС, ФО, Т / 2
Тема 10. Регулювання як загальна функція менеджменту	9	2	2	4	1	БО, Т, МКР / 2,5
Разом за модулем 2	50	12	12	23	3	13,5
Змістовий модуль 3. Соціально-психологічні аспекти менеджменту						
Тема 11. Інформація і комунікації в менеджменті	10	2	2	5	1	ФО, РС, Т / 2,5
Тема 12. Керівництво та лідерство	15	4	4	6	1	ФО, РС, Т, Е / 4
Тема 13. Управління організаційними конфліктами	11	2	2	6	1	ФО, РС, Е, Т / 2,5
Тема 14. Ефективність організації та системи менеджменту	15	4	4	6	1	БО, Е, РС, Т / 4
Разом за модулем 3	51	12	12	23	4	13
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						20
Модульна контрольна робота 2						20
Модульна контрольна роботи 3						20
Всього годин / Балів	150	36	36	68	10	100

Форма контролю*: модульна контрольна робота (МКР), фронтальне опитування (ФО), бліц-опитування (БО), есе чи реферат (Е), тести (Т), розгляд ситуаційних завдань (РС), виконання практичних завдань (ПЗ), розгляд кейсів (К), модульний контроль, підсумковий контроль у формі іспиту.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з навчальної дисципліни «Менеджмент» передбачає:

- підготовку до аудиторних (практичних) занять – опрацювання лекційного матеріалу та самостійне опрацювання окремих тем (питань) навчальної дисципліни;
- розв'язання практичних та тестових завдань;
- розв'язання кейсів та практичних задач;
- написання рефератів та коротких есе з конкретної теми;
- підготовку до усіх видів контролю.

IV. Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка. Студент повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь у навчальному процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultatuv_navchannia_formalnii.pdf)

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом навчальної дисципліни.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передусє семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності: виконані завдання студентів мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політика щодо дедлайнів та перекладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Складання модулів відбувається лише раз, відповідно до встановленого терміну, оскільки є можливість отримати бали на іспиті.

Політика виставлення балів. Враховуються бали поточного (40 балів) та модульного чи підсумкового оцінювання (60 балів). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час занять; не допускаються пропуски та запізнення на заняття; заборонено використання мобільного телефону, планшета чи інших мобільних пристроїв під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання. Підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену передбачає оцінку засвоєння студентом навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру.

Підсумкова семестрова оцінка з навчальної дисципліни виставляється без складання іспиту, якщо студент успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом навчальної дисципліни, і набрав при цьому не менше 75 балів. Така оцінка виставляється та заноситься до екзаменаційної відомості й індивідуального навчального плану студента у день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності студента. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг (згідно силабусу навчальної дисципліни) студент складає іспит у формі письмового опитування. При цьому на іспит виноситься 60 балів, а бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі письмового семестрового екзамену згідно затвердженого розкладу. Екзаменаційний білет охоплює програму навчальної дисципліни та включає два теоретичних запитань (40 балів), 10 тестових завдань (20 балів). Максимальна оцінка 60 балів. За умови дистанційного проходження курсу іспит може складатись он-лайн у вигляді тестів на платформі Microsoft Office 365 згідно затвердженого розкладу. Тестові запитання складено відповідно до програми курсу. Містять 60 запитань з однією правильною відповіддю. Кожне запитання оцінюється в 1 бал. Максимальна оцінка 60 балів.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Буняк Н. М. Менеджмент: збірник тестових завдань для студентів спеціальностей «Економіка», «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» денної та заочної форми навчання». Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2017. 112 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18262/1/%d0%9c%d0%b5%d0%bd%d0%b5%d0%b4%d0%b6%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82 %d1%82%d0%b5%d1%81%d1%82%d0%b8 %d0%a4%d0%95%d0%a3.pdf>

2. Буняк Н. М. Менеджмент: конспект лекцій для студентів спеціальностей «Економіка», «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» денної та заочної форми навчання». Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі України, 2018. 140 с. URL: https://volnu-my.sharepoint.com/:w:/g/personal/buniak_nadiya_vnu_edu_ua/ES-TWrj5b9xMiLbokwDbULUBe4m1N60VXObA7KWpYbhaYw?e=ihjuhl

3. Буняк Н. М., Коленда Н. В., Черчик Л. М. Менеджмент. Практичний курс: навч. посіб. Луцьк: Терен, 2017. 278 с. URL: https://volnu-my.sharepoint.com/:b:/g/personal/buniak_nadiya_vnu_edu_ua/EcGJju7RINLgCb-LD70IkcBdms_jDhAzCmPaNwpNrtkwg?e=R1hc6u

4. Буняк Н. М. Менеджмент: методичні вказівки до практичних занять. Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. 2019. 156 с. URL: https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16466/1/pz_menegment.pdf

5. Буняк Н. М. Менеджмент: методичні вказівки до самостійної роботи. Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. 2019. 92 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/16245/1/%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d0%b5%d0%b4%d0%b6%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82 %d0%a1%d0%a0.pdf>

6. Кравченко В.О. Менеджмент : навч. посіб. Одеса: Атлант, 2013.165 с.

7. Ладонько Л. С., Михайловська О.В., Філіпова Н.В. Менеджмент: теорія та практика: навч. посіб. Чернігів: ЧНТУ, 2015. 153 с.

8. Менеджмент: навч. посіб. / [Г. О. Дорошенко та ін.]; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Г. О. Дорошенко. Харків: ВСВ-Принт, 2015. 299 с.

9. Менеджмент: навч. посіб. / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.

10. Осовська Г.В., Осовський О.А. Менеджмент: підручник. 4-е вид., переробл. і доп. К.: Кондор-Видавництво, 2015. 563 с.

11. Стахів О.Г., Явнюк О.І., Волощук В.В. Вступ до менеджменту: навч. посіб. / за наук. ред.

док. екон. наук, проф. М. Г. Бойко. Івано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2015. 336 с.

12. Шкільняк М.М, Овсянюк-Бердадіна О.Ф., Крисько Ж.Л., Демків І.О. Менеджмент: навч. посіб. Тернопіль: Крок, 2017 р. 252 с.

Додаткова

1. Афанасьєв М. В., Шемаєва Л. Г., Верлока В. С. Основи менеджменту: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2003. 484 с.

2. Бардась А. В., Бойченко М. В., Дудник А. В. Менеджмент: навч. посіб. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2012. 381 с.

3. Білорус Т. В. Основи менеджменту: навч. посіб. Київ: Атіка, 2009. 160 с.

4. Діденко В. М. Менеджмент: підручник. Київ: Кондор, 2008. 584 с.

5. Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління: навч. посіб. Київ: Центр навч. літератури, 2005. 456 с.

6. Дяченко Т. О. Основи менеджменту: навч. посіб. Київ: Кондор, 2010. 176 с.

7. Жилін О. І. Мотивація персоналу. Харків: Вид-во ХНЕУ, 2005. 132 с.

8. Забродська Л. Д. Стратегічне управління: реалізація стратегії навч. посіб. Харків: Консум, 2004. 208 с.

9. Зінчина О. Б. Конфліктологія: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2007. 164 с.

10. Ігнатєва І. А. Стратегічний менеджмент: підручник. Київ: Каравела, 2008. 480с.

11. Карамушка Л. М. Психологія управління: навч. посіб. Київ: Міленіум, 2003. 229 с.

12. Карлова О. А. Основи менеджменту: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2008. 314 с.

13. Колот А. М., Цимбалюк С. О. Мотиваційний менеджмент: підручник. Київ: КНЕУ, 2014. 479 с.

14. Шегда А. В. Основы менеджмента: учеб. пособ. Киев: О-во «Знання», КОО, 2013. 514 с.

15. Шершньова З. С. Стратегічне управління: підручник. Київ : КНЕУ, 2004. 699 с.

16. Шоробура І. М. Менеджмент: навч. посіб. Хмельницький, 2014. 457 с.

Інтернет-ресурси

1. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>

4. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.

5. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.